

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
_____ Н.В. Сментина
“ ___ ” _____ 2017 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка, планування та управління бізнесом»

на тему: **«Економічне обґрунтування впровадження інноваційних заходів
на підприємстві (на прикладі ПАТ «Одеський Коровай»)»**

Виконавець:
студентка ЦЗФН

Кисіль Олена Миколаївна _____

Науковий керівник:
к.е.н., доцент

Сілічєва Наталія Євгенівна _____

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ	6
1.1. Сутність та передумови інноваційного розвитку підприємств	6
1.2. Особливості формування інноваційної стратегії розвитку підприємства	14
1.3. Інвестиційний проект як інструмент інноваційного розвитку підприємства	21
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПРОЦЕСІВ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПАТ «ОДЕСЬКИЙ КОРОВАЙ»	30
2.1. Характеристика діяльності та фінансового стану підприємства	30
2.2. Аналіз кон'юнктури ринку хлібобулочних виробів	41
2.3. Економічне обґрунтування необхідності впровадження інноваційних заходів на підприємстві, що досліджується.....	48
РОЗДІЛ 3. ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОЕКТУ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ НА ПАТ «ОДЕСЬКИЙ КОРОВАЙ»	52
3.1. Розрахунки інвестиційних та операційних планів реалізації інноваційного проекту	52
3.2. Оцінка економічної ефективності інноваційного проекту	62
3.3. Проектні ризики інноваційного проекту та шляхи їх мінімізації	66
ВИСНОВКИ	76
Список використаних джерел	79
Додатки	85

ВСТУП

Актуальність дослідження. Будь-яке підприємство на ринку товарів та послуг може успішно конкурувати лише за умови використання нових продуктів чи процесів їх виробництва та споживання. Така діяльність підприємства має інноваційний характер і відіграє ключову роль в його життєдіяльності. В умовах економічної інтернаціоналізації досвід успішних компаній свідчить, що на міжнародному ринку інновації та креативні рішення забезпечують виключні конкурентні переваги, довгострокову доходність та високі темпи розвитку.

Однак кризові тенденції, що породжують нестабільність зовнішнього оточення, а також знижують внутрішній економічний потенціал, при неадекватному менеджменті компаній, спричиняють сповільнення та «замороження» інноваційної діяльності.

У сучасних умовах різко підвищилася роль інноваційних стратегій, оскільки саме нововведення визначають всі інші напрями розвитку фірми. Це викликає необхідність освоєння специфічних інструментів управління нововведеннями, стимулювання новаторських зусиль, підтримку комунікацій, створення партнерства у сфері нововведень, а також в системі «наука–виробництво–збут–післяпродажне обслуговування».

Інноваційна стратегія являє собою систему довгострокових цілей інноваційної діяльності підприємства, обумовлених загальними задачами його розвитку й інноваційною ідеологією, а також вибір найбільш ефективних шляхів їхнього досягнення.

Внутрішній механізм інноваційної діяльності окремого підприємства може діяти найбільш ефективно лише тоді, коли будуть створені сприятливі зовнішні умови – відповідна інноваційна та фінансова інфраструктура, законодавча та нормативна база, а також має бути напрацьований чіткий категоріальний апарат інноваційної діяльності.

Ситуація на ринку хліба відіграє значну роль у соціальній стабільності суспільства, навіть незначні зміни в ціновій політиці та обсягах постачання відбиваються на суспільно-політичній ситуації в країні. Продукція із борошна входить до основного продуктового кошику і в значній мірі впливає на індекс інфляції в країні, тому органи державного управління вживають заходи для стримування зростання цін на продукцію, як економічні, так і політичні.

Аналізу інноваційних проектів присвячено багато робіт таких науковців як Сушко М., Тіхонова О., Мочалова Я., Бальтюкевич В., Гончарова Л. тощо.

Метою дослідження є аналіз зовнішнього та внутрішнього потенціалу ПАТ «Одеський Коровай» та розробка інноваційно-інвестиційного проекту задля підвищення його конкурентоспроможності.

Відповідно до мети дослідження поставлено наступні **завдання**:

- розкрити сутність та передумови інноваційного розвитку підприємств;
- розглянути особливості формування інноваційної стратегії розвитку підприємства;
- провести аналіз діяльності та фінансового стану підприємства;
- проаналізувати кон'юнктуру ринку хлібобулочних виробів та місце ПАТ «Одеський Коровай» на ньому;
- обґрунтувати необхідність впровадження інноваційних заходів на підприємстві, що досліджується;
- розробити інвестиційний та операційний плани реалізації інноваційного проекту;
- розрахувати показники економічної ефективності інноваційного проекту;
- виявити проектні ризики інноваційного проекту та шляхи їх мінімізації.

Вирішення наведених завдань передбачає застосування системного підходу до організації управління підприємницькою діяльністю з урахуванням комплексності змін внутрішнього та зовнішнього середовища.

Об'єктом дослідження є процеси впровадження інноваційних заходів на підприємстві.

Предметом дослідження є розробка інноваційно-інвестиційного проекту та оцінка його економічної ефективності та ризиків, пов'язаних з ним.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань у кваліфікаційній роботі на здобуття освітнього ступеня магістра було використано наступні методи:

– порівняльний метод – при дослідженні сучасних підходів до визначення сутності підходів до сутності таких понять як «інновації», «розвиток», «інноваційна стратегія розвитку»;

– розрахунково-аналітичний та структурно-динамічний методи – при визначенні проблем, тенденцій та перспектив розвитку досліджуваного підприємства;

– табличний (графічний) метод – при побудові таблиць та графіків;

– метод експертних оцінок – при визначенні основних характеристик зовнішнього середовища.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти, фахова література, матеріали наукових конференцій та періодичних видань, статистичні дані Державної служби статистики України, Міністерства промислової політики України, Головного управління статистики в Одеській області, звітність ПАТ «Одеський Коровай».

Публікації. За результатами здійсненого дослідження опубліковано статтю «Оцінка економічної ефективності проекту впровадження інновацій на ПАТ «Одеський коровай» у збірнику наукових праць «Науковий вісник Одеського національного економічного університету».

ВИСНОВКИ

1. Інновації – це процес створення та комерціалізації підприємством нової техніки, технології, товарів, методів управління, тощо, які викликають (спрямовані) покращення якості та ефективності виробничого, управлінського, комерційного та інших процесів, а також призводять до розвитку економіки в цілому.

2. Інноваційний розвиток підприємства – розробка та освоєння продуктових та технологічних інновацій, а також цілеспрямований пошук й розвиток специфічних компетенцій на основі формування сприйнятливості підприємства до інноваційних змін за рахунок реалізації різних видів інновацій.

3. Інвестиційний проект – це системно обмежений та закінчений комплекс заходів, документів й робіт, фінансовим результатом якого є прибуток (дохід), матеріально-речовим результатом – нові або реконструйовані основні фонди (комплекси об'єктів), або придбання та використання фінансових інструментів чи нематеріальних активів з подальшим отриманням доходу чи соціального ефекту.

4. Головною метою управління інвестиційною діяльністю підприємства є отримання максимального прибутку не тільки в поточному, але й у перспективному періодах.

5. На формування та реалізацію інноваційної стратегії підприємства впливає багато чинників і головним завданням підприємства є адаптація до змін умов зовнішнього середовища шляхом пошуку нових способів та сфер реалізації потенціалу підприємства.

6. Аналіз динаміки показників, що відображають майновий стан ПАТ «Одеський Коровай» дозволяє зробити висновок про великий ступінь зносу основних фондів підприємства (станом на 2016 рік – 97,2%). Враховуючи, що за аналізований проміжок часу майже не спостерігався процес інвестування у основні фонди, можна дійти висновку, що обладнання, яке використовує у

своїй діяльності підприємство, не тільки зношене фізично, але і морально застаріле.

7. Проаналізував показники платоспроможності ПАТ «Одеський Коровай», можна дійти висновку, що протягом майже всього періоду, що аналізується, на підприємстві існують проблеми з обслуговуванням своєї поточної заборгованості за рахунок будь-якої частини оборотних коштів.

8. Аналіз показників оцінки фінансової стійкості дає інформацію, що підприємство ПАТ «Одеський Коровай» є фінансово залежним, проте його капітал знаходиться в найбільш мобільній формі.

9. Аналіз показників ділової активності ПАТ «Одеський Коровай» дозволяє зробити висновок, що підприємство зазнає складнощів з розрахунками по вже відвантаженій продукції, причому динаміка розвитку цього аспекту діяльності підприємства за період часу, що аналізується, має вкрай негативний характер. Не ефективним також є використання підприємством власних основних фондів. І лише динаміка обсягів реалізації продукції має різноспрямований характер. При зростанні цього показника у 2016 р. більше, ніж у 2 рази, у порівнянні з 2015 р. загальна динаміка усе рівно є невтішною для ПАТ «Одеський Коровай».

10. На ринку спостерігається, що темпи зниження обсягів виробництва хлібобулочних виробів випереджають темпи зниження кількості населення в Україні. Споживання продукції, яку вироблено промисловими підприємствами, майже дорівнює її виробництву (залишки на складах підприємств, за попередніми підсумками 2016 року, становлять 194 т, або 0,01% обсягів виробництва).

11. ПАТ «Одеський Коровай» необхідно впровадження стратегії наступу, яку розробляють для реалізації загальної стратегії зростання. Вона пов'язана з прагненням фірм досягти технічного та ринкового лідерства шляхом створення та впровадження нових продуктів. Стратегія наступу передбачає тісний зв'язок фірми зі світовими досягненнями науки й технології, наявність наукових доробок, що фінансуються й здійснюються

самою фірмою, її здатність швидко реагувати та пристосовуватися до нових технологічних можливостей.

12. Проведений аналіз дозволяє зробити висновок про прибутковість запропонованого проекту. Так, середня норма рентабельності складає 34,04%, що свідчить про ефективність інвестування коштів у створення технологічної лінії. Чистий дисконтований дохід склав 97906 грн., що також говорить про відносну прибутковість проекту.

13. Розрахований індекс прибутковості проекту показує, що, з урахуванням вартості грошей у часі, кошти, вкладені в бізнес, принесуть прибуток. Індекс прибутковості проекту створення технологічної лінії з виробництва донатсів враховує зміну вартості грошей під впливом часу та вказує, що кожна гривня вкладених в проект коштів принесе 0,10 грн чистого прибутку в перерахунку на сьогоднішній день.

14. Одним з найважливіших критеріїв, на який звертають увагу інвестори, є час повернення інвестованих коштів, тобто термін окупності. По запропонованому проекту створення нової виробничої лінії, термін повернення вкладених коштів складе 43 місяці, а з урахуванням вартості грошей у часі – 73 місяці. Зважаючи на те, що розглядається проект пов'язаний з виробництвом, розраховані величини є прийнятними для підприємства цієї сфери діяльності.

15. Проведені розрахунки точки беззбитковості за методикою середньозважених величин повністю співпали з графічним аналізом беззбитковості проекту та показали, що для збереження беззбиткового функціонування підприємству потрібно отримувати дохід у розмірі 120000 грн, що є досяжним показником для підприємства цієї сфери діяльності у нашому регіоні.

Список використаних джерел

1. Александрова Ю.Ю. Современное содержание механизма конкуренции/ Ю.Ю. Александрова// Проблемы современной экономики. – 2007. - №1(21). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.m-economy.ru/art.php?nArtId=1226>
2. Ансофф И. Стратегическое управление / Игорь Ансофф; пер. с англ. – М.: Экономика, 1989. – 519 с.
3. Бальтюкевич В.В. Формування інноваційної стратегії підприємства/В.В. Бальтюкевич//Економіка управління: праці Одеського політех. Університету. – 2011. – №2(36). – С. 307-311
4. Варналій З.С. Основи підприємницької діяльності [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/164-osnovi-pdprimnitsko-dyalnost-varnaly-zs.html>
5. Вороніна А.В. Прийняття стратегічних рішень в умовах невизначеності та ризику/А.В. Вороніна, О.В. Копил// «Молодий вчений». – 2016. - №1(28), Частина 1. – С. 35-39.
6. Гой І.В., Смелянська Т.П. Підприємництво [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://culonline.com.ua/Books/pidpyemnytstvo_goi.pdf
7. Гончаренко Т.П. Сучасний погляд на прийняття стратегічних управлінських рішень із координації науково-технічної діяльності промислового підприємства/Т.П. Гончаренко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2560/1/5.pdf>
8. Гончарова Л.А. Формування стратегії інноваційного розвитку підприємства/ Л.А. Гончарова// Економічний механізм управління інвестиційною діяльністю суб'єкта господарювання: тези Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю). – Житомир: ЖДТУ, 2012. – 242с.
9. Горбаченко С.А., Карпов В. А. Планування та аналіз підприємницьких проектів: навч. посібн. – Одеса: Атлант, 2014. – 243 с.

10. Дем'янчук А.О. Особливості прийняття стратегічних рішень в умовах ризиків та невизначеності/А.О. Дем'янчук, А.О. Князевич//Матеріали І науково-практичної Інтернет конференції «Формування ефективної моделі управління підприємствами, установами та організаціями». – 2014. – 130с.
11. Довгань Л. Є. Стратегічне управління: навч. посібник / Л. Є Довгань, Ю.В.Каракай, Л. П.Артеменко – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 440 с.
12. Дригола Д.О. Аналіз ринку хлібобулочних виробів України: загальна схема та статистичний аспект [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3583/1pdf>
13. Дудар Т.Г. Інноваційний менеджмент [Текст]: навч. посіб./Т.Г. Дудар, В.В. Мельниченко – Тернопіль: Економічна думка, 2008. – 250 с.
14. Жданкин Н.А. Диагностика организационной структуры предприятия/Н.А. Жданкин//Генеральный директор. Управление промышленным предприятием. – №12. – 2014. – С.30-36.
15. Захарченко В.І., Корсікова Н.М., Меркулов М. М. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки [Текст]: навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 448с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.culononline.com.ua/Books/Innovaciyniy_menedgment_Zaharchenko2012.pdf
16. Інвестування: Конспект лекцій Міжнародного науково-технічного університету імені академіка Юрія Бугая [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.studfiles.ru/preview/5080524/page:14/>
17. Калиніченко Ю. Стратегічний розвиток підприємства: теоретичні та практичні аспекти/Ю. Калиніченко//Галицький економічний вісник. – 2010. – №4(29). – С. 106-115
18. Катькало В.С. Эволюция теории стратегического управления: монография/В.С. Катькало. – СПб.: Издат. Дом С.-Петербур. гос. ун-та, 2006. – 548с.

19. Киржа Ю.П. Грошові потоки підприємства, їх види та механізм функціонування/Ю.П. Киржа, С.В. Томчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/8_NND_2010/Economics/60654.doc.htm
20. Колесник, М. Є. Методи аналізу фінансових результатів діяльності підприємства/ М. Є. Колесник ; наук. кер. Н.А. Антонюк// Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 24-26 квітня 2013 р. / За заг. ред. О.В. Прокопенко. – Суми: СумДУ, 2013. – Т.4. – С. 229-231.
21. Коростильова Л.О. Процес розробки стратегії розвитку підприємства/Л.О. Коростильова// Управління розвитком. – 2012. – №2(123). – С.26-27
22. Кравченко О.В. Поняття стратегії розвитку підприємства / О.В. Кравченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uabs.sumdu.edu.ua/images/stories/docs/K_BOA/kravchenko_023.pdf
23. Кушнир И.В. Бизнес-планирование [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.be5.biz/ekonomika/p006/36.htm>
24. Ліпич Л.Г. Формування стратегії розвитку підприємства в умовах інвестиційної конкуренції [Текст]: монографія/Л.Г. Ліпич, І.В. Чорнуха, І.О. Цимбалюк. – Луцьк: Вежа-Друк, 2015. – 212с.
25. Майорова, Т.В. Інвестиційна діяльність: Навчальний посібник / Т В Майорова. — К.: Центр навчальної літератури, 2004. — 376 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/15341220/investuvannya/investitsiyuiy_proekt
26. Мамотенко, Д. Ю. Оцінка ефективності інвестиційних проєктів/ Д. Ю. Мамотенко // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2008. – № 628. – С. 209–216.
27. Маркова В.Д. Стратегический менеджмент [Текст]: Курс лекций/В.Д.Маркова, С.А. Кузнецова – М.: ИНФРА-М, 2002. – 288с.

28. Мехеда Н.Г. Особливості прийняття стратегічних рішень в умовах ризику/Н.Г. Мехеда, І.О. Мізіна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=30390>

29. Мітченко Г.В. Організаційно-економічне забезпечення стратегічного маркетингу на підприємствах автомобільного транспорту [Текст]: Автореферат, звіт/Г.В. Мітченко – Київ: НТУ, 2015. – 211с.

30. Морохова В.О., Торбіна М.І. Формування стратегії інноваційного розвитку підприємства/В.О. Морохова, М.І. Торбіна//Інвестиційно-інноваційна стратегія розвитку підприємства: тези Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю). – Житомир: ЖДТУ, 2012. – 242с.

31. Мочалова Я.В. Фактори и условия эффективности инновационной стратегии развития предприятия/Я.В. Мочалова//Інвестиційно-інноваційна стратегія розвитку підприємства: тези Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю). – Житомир: ЖДТУ, 2012. – 242с.

32. Неділько А.О. Формування інвестиційних ресурсів як механізм розвитку підприємства/А.О. Неділько//Економічний механізм управління інвестиційною діяльністю суб'єкта господарювання: тези Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю). – Житомир: ЖДТУ, 2012. – 242с.

33. Осовська Г. В. Стратегічний менеджмент : навч. посібн. / Осовська Г. В., Іщук О.Л., Жалінська І. В. – К. : Кондор, 2003. – 196 с.

34. Офіційний сайт агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://smida.gov.ua/>

35. Офіційний сайт державної підтримки українського експорту. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrexport.gov.ua>

36. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

37. Офіційний сайт Міністерства сільського господарства США [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.usda.gov/wps/portal-/usda/usdahome>
38. Покропивний С.Ф., Соболев С.М., Швиданенко Г.О., Дерев'янку О.Г. Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://studentam.kiev.ua/content/view/692/92/>
39. Портер М. Конкурентная стратегия: методика анализа отраслей и конкурентов/М. Портер; пер. с англ.. – 3-е изд. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2008. – 453с.
40. Поршнева А. Г. Управление организацией: учебник / А. Г. Поршнева, З. П. Румянцева, Н. А. Саломатин. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : ИНФРА - М, 1999. – 672с.
41. Прохорова Є.В. Стратегія підприємства [Електронний ресурс]. Режим доступу: [file:/// C:/Users/user/Downloads/Стратегія%20підприємства %20\(Практикум\).pdf](file:///C:/Users/user/Downloads/Стратегія%20підприємства%20(Практикум).pdf)
42. Рижиков В.С. Проектний аналіз [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://culonline.com.ua/Books/Prokt_Analiz-Rijikov.pdf
43. Саєнко М.Г. Стратегія підприємства: Підручник/М.Г. Саєнко – Тернопіль: «Економічна думка», 2006. – 390с.
44. Семенов А.Г. Аналіз фінансово-господарської діяльності акціонерного товариства в умовах нестабільності/А.Г. Семенов, С.А. Король//Вісник економічної науки України. – 2011. - №2. – С.163-170
45. Семенюк О.В., Ларіна К.В. Сутність поняття «Стратегія розвитку підприємства»/О.В. Семенюк, К.В. Ларіна//Управління розвитком. – 2012. - №2(123). – С. 41-42.
46. Сладкевич В. П. Современный менеджмент (в схемах): опорный конспект лекций / В.П. Сладкевич, А.Д. Чернявский. – 2-е изд., доп. – К.: МАУП, 2002. – 152 с.

47. Соколюк К.Ю. Інвестиційний проект як засіб реалізації інвестиційних ресурсів/К.Ю. Соколюк//Збірник наукових праць ВНАУ. – 2013. - №2(77). – С.82-89
48. Страшинська, Л. В. Теоретико-методологічні підходи до визначення економічної стратегії як категорії економічної науки / Л. В. Страшинська // Продуктивні сили і регіональна економіка: зб. наук. праць. – К.: Рада по вивч. прод. сил України НАН України, 2007. – Ч. I. – С. 52–59.
49. Сушко М.Е. Оцінка інвестиційних проектів/М.Е. Сушко, Ю.Л. Верич [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=9611>
50. Тіханова Т.Ю. Основи бізнесу [Електронний ресурс]. Режим доступу: <file:///C:/Users/user/Downloads/Основи%20бізнесу-%20навчальний%20.pdf>
51. Трачук А.В. Формирование инновационной стратегии компании/А.В. Трачук//Управленческие науки. – 2013. - №3. – С.16-25.
52. Фатхутдинов Р. А. Стратегический менеджмент: учеб. / Р.А. Фатхутдинов. – 9-е изд., испр. и доп. – М.: Дело, 2008. – 448 с.
53. Федорович Р. В. Маркетинговий аналіз кон'юнктури ринку / Р. Федорович, С. Семенюк // Галицький економічний вісник. – 2009. — № 2. – С. 47-52.
54. Цісар А.П., Капінос Г.І. Основні засади формування стратегії розвитку підприємства/А.П. Цісар, Г.І. Капінос [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/17_AVSN_2012/Economics/6_111938.doc.htm
55. Чиназирова С.К. Современная стратегия развития организации производства/С.К. Чиназирова//Вестник Адыгейского государственного университета. – 2006. - №1. – С. 69-72.

Додатки